Zij luisteren beiden naar haar oud verhaal,
wondere dingen komen aangevlogen,
zichtbaar in hun verwijde ogen,
als bloemen, drijvend in een schaal.

Er is een zachte spanning in hun wezen,
zij zijn verloren en verzonken in elkaar,
- het witte en het blonde haar -
geloof het maar, geloof het maar,
alles wat zij vertelt is waar
en nooit zal je iets mooiers lezen.

M. VASALIS
Uit: Verzamelde gedichten, M. Vasalis, Uitgeverij Van Oorschot

Phoenix
Opleidingen

Hilaard, Johannes Elsinga

DE ONTMOETING ALS LEERLANDSCHAP

Wibe Veenbaas

OOM YPKE

Hij fietste alsof zijn leven ervan afhing. Het smalle postuur diep voorover gebogen op zijn rode fietsje. Zijn moeder had het kleine koffertje achter op de bagagedrager gebonden en gezegd: 'Je moet maar weer eens naar oom Ypke om op verhaal te komen.' In huis was razernij. De oorlog woedde via vader door de huiskamer. Daar was geen ontsnappen aan. Met zijn stevige benen trapte hij alle lucht uit zijn longen, zijn blik strak op de horizon gericht. Hij verlangde ernaar om weer een paar dagen bij oom Ypke te zijn. Eindelijk doemden in de verte de eerste huizen van Rijperkerk op, het dorp waar zijn oom woonde.

Het laatste stuk ging hij over het hobbelige zandpad. Toen hij de hoek van het boerderijtje omsloeg, zag hij aan de zijkant oom Ypke al staan met zijn armen op het onderste deel van de deur leunend. 'Nu ben je al binnen en hoef ik alleen nog maar de onderste helft van de deur open te maken', grapte zijn oom opgewekt. Oom Ypke draaide de deur van het huis en de deur van zijn hart naar binnen open bij het zien van zijn geliefde neef. Blij dat hij er was, reed hij zijn fiets naar binnen en zette hem in de schuur. In de keuken at hij smakelijk van de eenvoudige maaltijd. Die middag en de dagen die daarop volgden ging hij met oom Ypke mee op de melkkar. In het kleine hok voor op de kar zat hij dicht tegen hem aan. Dat voelde prettig en vertrouwd. Zijn oom groette alle mensen die ze tegenkwamen. Ondertussen vertelde hij hem verhalen over hen of over de dieren en planten die ze zagen. 's Avonds kroop hij al vroeg in de bedstee, moe en vervuld van alle indrukken.

Toen het weer tijd was om naar huis te gaan, liep hij naar de achterkant van de schuur om de hond gedag te zeggen. 'Ik kom snel weer terug', zei hij geruststellend tegen het dier. En tegen zichzelf. Iets meer rechtop, en misschien ook iets minder hard, fietste hij de volle twintig kilometer terug naar huis. Het koffertje achter op de fiets, gevuld met nieuwe ervaringen. Hij was blij om straks zijn moeder en broers weer te zien. En ook om weer in zijn eigen dorp te zijn, daar waar hij het zo goed kende. Hij was ook ongerust over wat hij thuis zou aantreffen. Maar gesterkt en met hernieuwde levenslust door de dagen met oom Ypke, trad hij het leven, zijn dorp en het huis weer tegemoet.

EEN LEVEN LANG LEREN

Moeder, breng me naar de velden,
in het prille ochtendlicht
zal ik de bloemen zien ontluiken,
als de takken zachtjes wiegen.
Duizend bloemen zeggen dingen
voor duizend verliefden van hart
en de bron zal ons vertellen
wat de nachtegaal verzwijgt.

F. G. LORCA

LEERLING VAN HET LEVEN ZIJN

Mijn oom Ypke is een grote bron van inspiratie gebleken; in onze talrijke ontmoetingen leerde ik te bewegen door het landschap van het leven. Hij was een leider en een begeleider voor me, zoals hij op de bok van de kar zat, zijn ambacht uitoefende en me liet zien hoe hij de mensen en het leven ontmoette. Zijn verhalen leerden me over de grote ordeningen en hoe je zelf leerling van het leven bent. Oom Ypke was met zijn aandacht vol aanwezig in wat hij deed. In contact met hem leerde ik mezelf beter kennen. Hij bood me een plek waar ik op adem kon komen, waar de rust en ruimte waren om te ontdekken wat ik verlangde en belangrijk vond. Hij nam me aan in zijn hart, wat me het vertrouwen gaf om aan te nemen wat het leven voor me in petto had. Ook al had ik dat op dat moment allemaal niet door.

We bewegen ons allemaal door het landschap van het leven. Ooit zijn we ter wereld gekomen en we kunnen met zekerheid zeggen dat we op een dag weer zullen sterven. Ontstaan vanuit de bron, gaan we op weg naar onze bestemming. Tussen deze twee onafwendbare en van mystiek doortrokken momenten voltrekt ieders leven zich. Ons bestaan kent grote hoogten en diepe dalen, het kan er stormen, het kan in rustig vaarwater verkeren.

Op sommige momenten worden we geconfronteerd met iets wat groter is dan onszelf. Iets waarop we niet zomaar een antwoord hebben. Dan begint er een barre zoektocht, we tasten we in het donker en voelen ons heen en weer geslingerd tussen zekerheden en verlangens. Deze momenten helpen ons om gewaarzijn te krijgen op de bewegingen van het leven waarin de antwoorden besloten liggen: de bewegingen van hart, ziel en geest. Antwoorden waar we zelf niet zomaar bij kunnen. Het is de ontmoeting tussen mensen die een veld opent waarbinnen vruchtbare leergrond kan ontstaan.

Oom Ypke heeft me laten zien hoe je een welkom nest bouwt. Een plek waar je in de hectiek van alledag thuis kunt komen in het bestaan, waar je vrij kunt bewegen en leren wat het leven je te bieden heeft. Oom Ypke neemt een belangrijke plek in in de rij van leermeesters die mij voorgingen en vergezelden op mijn reis. Wat ik van hen leerde, is het fundament waarop Phoenix Opleidingen is gebouwd. Samen met de mensen om mij heen heb ik een lerende context gecreëerd. Een ontmoetingsgrond waar we je vanuit een diepe verbinding begeleiden in het zoeken naar antwoorden en waar je leert zelf dienend te zijn in je ambacht.

laat zien
wat er in je hart omgaat
en verberg het niet

opdat ik kan laten zien
wat er in mijn hart omgaat
en waartoe ik in staat ben

RUMI

DE ONTMOETING ALS LEERLANDSCHAP

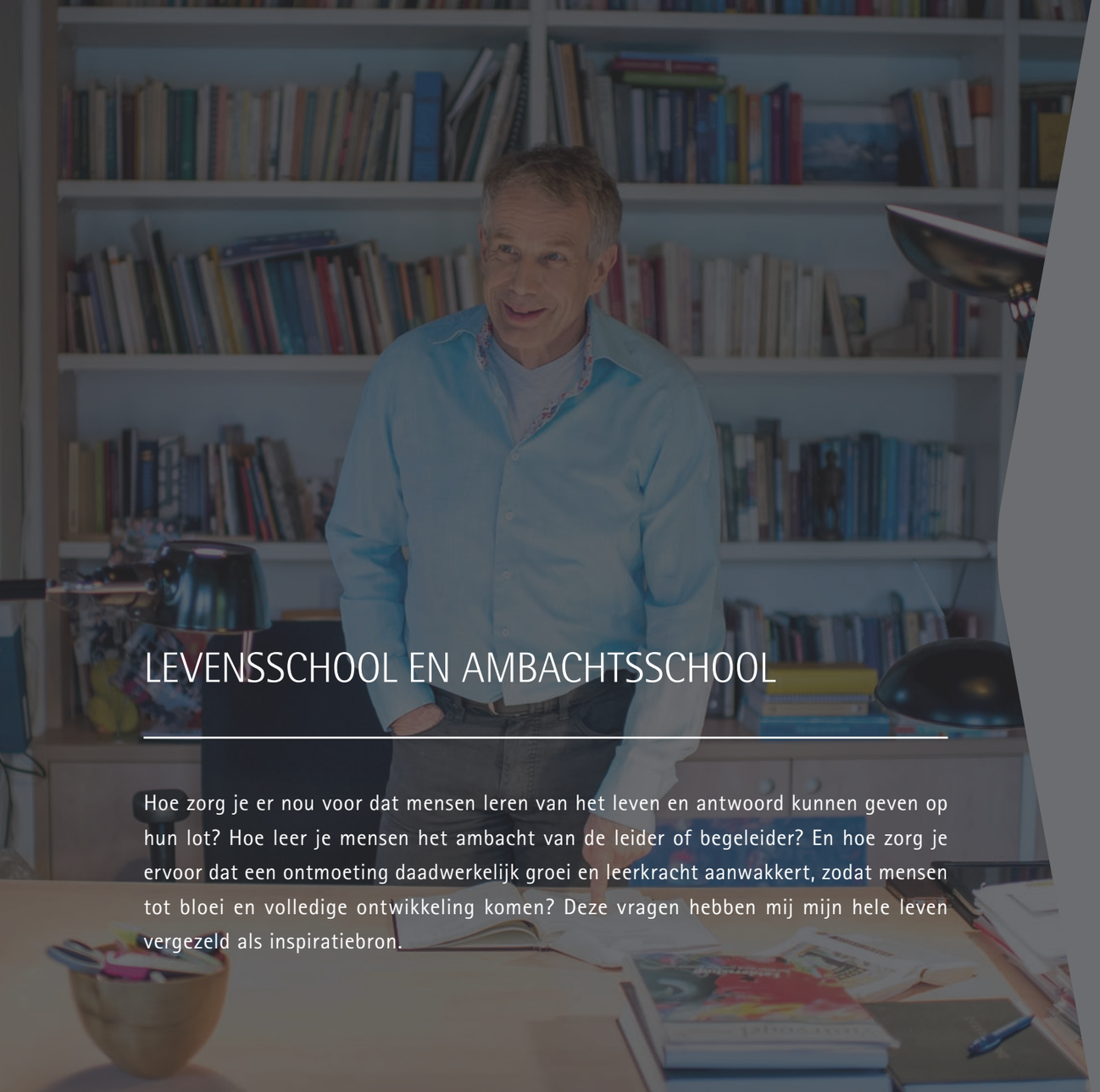

LEVENSSCHOOL EN AMBACHTSSCHOOL

Hoe zorg je er nou voor dat mensen leren van het leven en antwoord kunnen geven op hun lot? Hoe leer je mensen het ambacht van de leider of begeleider? En hoe zorg je ervoor dat een ontmoeting daadwerkelijk groei en leerkracht aanwakkert, zodat mensen tot bloei en volledige ontwikkeling komen? Deze vragen hebben mij mijn hele leven vergezeld als inspiratiebron.

Leren en begeleiderschap

Onderweg op de melkkar liet Oom Ypke mij vaak zien hoe je andere mensen van dienst kon zijn als ze het zelf even niet wisten. In elke ontmoeting was hij bereid om naar het verhaal van de ander te luisteren. In het contact bleef hij dicht bij zichzelf, zodat hij met zijn volle aandacht bij de ander kon zijn. Zonder het al te expliciet te maken, moedigde hij mensen aan om op zoek te gaan naar de betekenis van het gebeuren en hun eigen antwoorden te vinden. Na een ontmoeting met oom Ypke klaarde de lucht op en traden ze het leven weer ruimer tegemoet. Oom Ypke liet me in het klein zien, hoe groots je kunt zijn in het voorgaan en helpen van anderen.

Leren en leiderschap

Mijn oom Ypke was ook een echte leider in het geven van richting en koers. Hij was een man die anderen wist te raken, die heel dicht bij zichzelf was en heldere kaders bood, zowel voor het leven als in zijn ambacht. Oom Ypke stond voor wat belangrijk voor hem was, ook als het stormde om hem heen. In zijn eenvoud was hij authentiek en betrouwbaar. Het lijkt een gave, maar zelfs een geboren leider leert pas in de praktijk wat leiderschap is en hoe je het beste uit jezelf en anderen kunt halen. Leiderschap is geen solopartij. Het krijgt vorm in de wisselwerking met anderen. Het vraagt van jou om je aan te laten spreken op wie je bent en wat je doet. Dan is het belangrijk om een innerlijk ankerpunt te hebben, de basis voor persoonlijk leiderschap. Vanuit professioneel leiderschap richt je je op het dienen van de organisatie en haar bestemming, groei en continuïteit. Dit vraagt, naast kennis van zaken, een heldere koers en een schat aan mensenkennis. Het betekent veelzijdig kunnen kijken vanuit een breed perspectief, zonder jezelf daarin te verliezen. Oom Ypke verbond beide.

Alle werkelijke leven is ontmoeting | Martin Buber

DE BETEKENIS VAN DE ONTMOETING VOOR LEREN

De ontmoeting wordt gezien als de basis van ons mens-zijn, de basis van leren en leven. In het ambacht biedt de ontmoeting vruchtbare grond om te leren, in die zin is ze de moeder van alle interventies. Je ontmoet elkaar op de binnengrens, met het hart open naar jezelf en naar de ander. Zo ontstaat er een wezenlijk contact dat voedt en inspireert. Het brengt je bij de kern van je persoonlijkheid, waar leerprocessen rondom identiteit en zingeving zich voltrekken. Wie je op dat moment bent, is bepaald door een combinatie van natuurlijke factoren en patronen die je in de loop van je leven hebt opgedaan. Je neemt jezelf altijd mee, in elke ontmoeting. Hoe je jezelf kunt verwezenlijken heeft te maken met hoe je jouw potentieel vormgeeft. In de ontmoeting leer je iets wat je nog niet kent, zo raak je er langzaam in thuis. Wat eerst nog vreemd land was, wordt na verloop van tijd bekend terrein. Zolang iets alleen maar een idee of gedachte is, heeft het nog geen draagkracht. Zodra je je bewust wordt van een bepaald inzicht, kun je het omzetten in handelen. Hierdoor groei je en geef je vorm aan jouw potentieel. De ontmoeting biedt een context om nieuwe ervaringen en inzichten op te doen, waarmee je jezelf realiseert en de ander helpt zichzelf te realiseren in de wereld.

DE ONTMOETING ALS LEERRUIMTE

Hoe zorg je er nou voor dat de kwaliteit van de ontmoeting is gewaarborgd en wezenlijk leren plaatsvindt? Dat vraagt om een plek waar de ontmoeting daadwerkelijk zin- en betekenisgevend kan worden. Rust en ruimte zijn daarbij belangrijke grondslagen. Een hele uitdaging in een samenleving waarin alsmaar wordt gevraagd om meer. Hoe kun je de zin nog ervaren, als je alsmaar voortjakkert? Ruimte voor binnentijd is essentieel voor leren, leiderschap en zingeving. Het woord 'school' vindt zijn oorsprong in het Grieks en betekent 'rust, vrije tijd'. Voor het aanwakkeren van leerkracht is het belangrijk dat je jezelf als instrument inzet en volledig aanwezig bent in het contact. Je heet de ander welkom, nadat je eerst jezelf welkom hebt geheten. Je kunt immers de ander pas aannemen, als je jezelf hebt aangenomen met alles wat er is. In de ontmoeting leg je elkaars verhalen naast elkaar, zo vind je via de ander je eigen weg. In de leerruimte van de ontmoeting worden oude ervaringen aangeraakt en kunnen ze helen.

HET HART ALS WERKRUIMTE

Om met elkaar te kunnen leren, is het nodig dat je elkaar ontmoet van hart tot hart, dat je jezelf daadwerkelijk laat zien. Als je de ander namelijk op de buitengrens van de persoonlijkheid ontmoet, ervaar je vooral het verschil. Door liefdevolle aandacht kom je dichter bij elkaar en ontstaat er een relatie vanuit hartsbetrokkenheid. Vanuit die verbinding neem je elkaar anders waar, niet als een object buiten jezelf, maar als een deel van elkaars leven. Het hart is daarmee een belangrijke toegangspoort tot leren, wijsheid en transitie. Het geeft je focus en richting en het heeft weet van zaken die je soms lastig met elkaar kunt verbinden. Het hart zet verlangen om in willen. Het laat je spreken, ook als je ergens geen woorden voor hebt. En als je eenmaal dat wat pijnlijk is onder ogen hebt gezien, dan weet het hart wat je te doen staat. Door te ontmoeten vanuit het hart en hierin voor te gaan, leer je de ander aan te nemen wat er is. Je kunt immers niets dragen, niets uitdragen en niets doorgeven, wat je vanbinnen niet eerst hebt aangenomen. Het hart is het zintuig van deelname, het zintuig dat de deuren van een betekenisvolle ontmoeting opent.

Er is geen andere weg dan de eigen weg | Baruch Spinoza

DE TEKENS VERSTAAN

In de ontmoeting is het er onmiddellijk: de een doet een stapje achteruit, de ander trekt zijn schouders op, weer een ander houdt de adem in. In het onderlinge contact doen zich allerlei fysieke en energetische bewegingen voor die je zomaar verkeerd zou kunnen opvatten. Als dit gebeurt, stokt de energie en daarmee ook het leren. Het stokken, zoals zich dat lichamelijk voordoet, gaat vaak gepaard met gedachtepatronen die mensen alsmaar in zichzelf herhalen. De tekens verstaan betekent dat je in staat bent om het stokken, de instinctieve bewegingen van de ander, niet direct te duiden als weerstand, maar als een belangrijke toegangspoort tot leren. Op die manier dien je de ander in zijn proces. De instinctieve bewegingen die zich over en weer voordoen in het contact zijn echo's van hechtingspatronen. Als het lichaam stokt, verwijst dit naar een persoonlijk conflict of verloren gegaan verhaal. Door in de ontmoeting recht te doen aan deze belangrijke gebeurtenissen, personen en verhalen, ontstaat er weer bewegingsruimte. Het verstaan van de tekens en het voorgaan in het maken van de reis langs de eigen persoonlijke thema's opent dan een groter veld, een belangrijke toegangspoort voor leren. De antwoorden waar je zelf niet zomaar bij kunt, dienen zich in dit betekenisvolle veld aan

DIENAAR ZIJN OP DE EERSTE PLAATS

Als leider en begeleider ben je op de eerste plaats dienend aan de ontwikkeling en groei van de ander. Het besef dat iedereen een eigen koers heeft te vinden, getuigt van een diep weten. Je kunt de ander slechts dienen bij het vinden van antwoorden op de vraagstukken die het leven brengt. Het besef van plek is ook in de ontmoeting een wezenlijk element. De ander ontmoeten vanuit een plek die je niet hebt, brengt verstrengeling en verwarring teweeg, bij jezelf en bij de ander. Het leren kennen van de plek die er voor je is, maakt dat je contact hebt met je eigen bronnen en stroom. Wanneer je leert wortelen in je eigen plek ontstaat er in toenemende mate innerlijke rust. Je wint aan draagvlak en draagkracht en kunt zowel dragen als je laten dragen in de ontmoeting.

TOT SLOT

Oom Ypke was belangrijk in mijn leven en mijn leren. Hij ging me voor, wees me de weg en liep naast me als het nodig was. Mijn ouders deden dat ook, ook al zag ik dat toen nog niet. Samen met anderen die volgden als inspiratiebron, als leermeester of vanuit een diepe betrokkenheid, heb ik het gedachtegoed van Phoenix mee vormgegeven, verder gedragen en in de wereld gezet. Van binnen maak ik een diepe buiging voor alle leiders, begeleiders en hartsbetrokkenen, en in het bijzonder voor mijn vrouw Jannie en Piet Weisfelt, die mij vergezelden op mijn weg. Zij hielpen mij de grond te bewerken om mijn gedachtegoed te laten rijpen, wortelen en tot volle bloei te laten komen.

De ontmoeting is het leerlandschap, een wezenlijk moment om bedding te bieden en richting te geven aan onszelf en aan de ander.

Wibe Veenbaas, maart 2017

Phoenix Opleidingen

Raiffeisenlaan 26 A

3571 TE Utrecht

Tel 030 - 271 13 83

Fax 030 - 272 25 47

Nieuwegracht 16

3512 LR Utrecht

Tel 030 - 238 05 47

Fax 030 - 238 07 07

info@phoenixopleidingen.nl

www.phoenixopleidingen.nl

vrijplaats Phoenix